HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

קורה ד' מתיר בחורבה ורב נחמן אמר רבה בר אבוה קורה ד' מתיר במים מני להך לישנא דאמרת בעשר לא פליגי בעשר ודברי הכל להך לישנא דאמרת בעשר פליגי כרב לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי א) דאיתמר סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשירה אין לה פצימין אביי אמר כשירה ורבא אמר פסולה אביי אמר כשירה אמר פי תקרה יורד וסותם ורבא אמר פסולה לא אמר פי תקרה יורד וסותם לימא אביי כרב ורבא כשמואל אליבא דשמואל כולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דרב אביי כרב ורבא עד כאן לא קאמר רב התם אלא דהני מחיצות לאכסדרה עבידי אבל הכא דהני מחיצות לאו לסוכה עבידי לא: רבי יוסי אומר אם מותרין: איבעיא להו רבי יוסי לאסור או להתיר אמר רב ששת א לאסור וכן אמר רבי יוחנן לאסור תניא נמי הכי אמר רבי יוסי כשם שאסורין לעתיד לבא כך אסורין לאותו שבת איתמר רב חייא (א) בר יוסף אמר ב הלכה כרבי יוסי ושמואל אמר הלכה כרבי יהודה ומי אמר שמואל הכי והתנן ג א"ר יהודה בד"א בעירובי תחומין אבל בעירובי חצירות מערבין בין לדעת בין שלא לדעת לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין שלא בפניו ג ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי יהודה בעירובין הלכה כמותו וא"ל רב חנא בגדתאה לרב יהודה אמר שמואל אפילו במבוי שניטל קורתו או לחייו וא"ל בעירובין אמרתי לך ולא במחיצות אמר רב ענן לדידי מיפרשא לי מיניה דשמואל כאן שנפרצה לכרמלית כאן שנפרצה לרשות הרבים: **מתני'** הבונה עלייה על גבי שני בתים וכן גשרים המפולשים מטלטלין תחתיהן בשבת דברי רבי יהודה וחכמים אוסרין ועוד א"ר יהודה מערבין למבוי המפולש וחכמים ג אוסרין: **גמ'** אמר רבה לא תימא היינו טעמא דרבי יהודה משום דקא סבר ב' מחיצות דאורייתא אלא משום דקסבר פי תקרה יורד וסותם ° איתיביה אביי ד יתר על כן א"ר יהודה מי שיש לו שני בתים משני צידי רה"ר עושה לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רה"ר בכך ° א"ל מהחיא אין מהא ליכא למשמע מינה אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא מדקתני ועוד א"ר יהודה מערבין במבוי המפולש וחכמים אוסרין אי אמרת בשלמא משום דקא סבר פי תקרה יורד וסותם היינו דקתני ועוד אלא אי אמרת משום דקא סבר שתי מחיצות דאורייתא מאי ועוד שמע מינה:

הדרן עלך כל גגות

המוצא ה) תפילין ד מכניסן זוג זוג ר"ג אומר שנים שנים בד"א בישנות אבל בחדשות פטור ו) מצאן צבתים או כריכות מחשיך עליהן ומביאן

ובסכנה

שיש לה פצימין. עמודין קבועין במחיצותיה פחות מג': **אליבא דשמואל כ"ע לא פליגי.** כלומר ודאי כדקאמרת אביי כרב ולא כשמואל דמודה אביי דלשמואל פסולה דכיון דבאכסדרה דהנך פיות תקרה לאכסדרה נעשו ואפ"ה אסר בטלטול שבת כ"ש דלא מהני לענין סוכה דלא לסוכה עבידי: **כי פליגי אליבא דרב.** כלומר הא דאמרי ז) רבא כשמואל ולא כרב לא היא דרבא נמי כרב אמרה למילתיה ואמר לך ע"כ לא קא שרי רב לענין שבת: **אלא דהני מחיצות.** פי' אותן הקורות הנתונים על ארבעה עמודים דאינהו פי תקרה לאכסדרה עבידי: **לאו לסוכה.** לשם סוכה אע"ג דלא בעי מחיצות לשמן כולי האי מיהא לא מקילינן: **במה דברים אמורים.** דצריך להודיע. בפרק חלון ח): **ערובי חצירות.** לעולם הוא זכות להן אבל עירובי תחומין פעמים שהוא חוב שמפסידין לרוח שכנגדה: **נפרצה לכרמלית.** שרי כר' יהודה דאי נמי אתי לאפוקי לבר לאו איסורא דאורייתא איכא: **מתני' על גבי שני בתים.** והם בשני צידי רה"ר מטלטלין תחת העלייה דפי תקרה מכאן ומכאן יורד וסותם: **וכן גשרים המפולשים.** שיש להם מחיצות מלמטה בשני הצדדים: **מערבין למבוי המפולש.** הואיל ואיכא שתי מחיצות: **גמ' דאורייתא.** הלכה למשה מסיני כדאמרינן בפ"ק (דף ד.) שיעורין חצילין ומחיצות הלכה למשה מסיני. והרי יש כאן ב' מחיצות משני הבתים דאי לאו משום פי תקרה לא הוה שרי: **יתר על כן וכו'.** רישא דברייתא אחד חלון שבין שני בתים ואחד חלון שבין שתי חצירות וגשרים ונפשות ורה"ר המקורה מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה יתר על כן אמר רבי יהודה דאפילו רה"ר גמורה ואין שם תקרה למימר יורד וסותם שרי בשתי מחיצות של שני צידי רה"ר: **מההיא אין.** מנית למשמע דשתי מחיצות דאורייתא אבל ממתני' לא שמעינן לה דטעמא משום סתימת פי תקרה הוא: **מתני' נמי דייקא.** דאית ליה לרבי יהודה שתי מחיצות דאורייתא: **אי אמרת בשלמא.** טעמיה דר' יהודה (ב) דקמייתא משום דשתי מחיצות דאוריי' היינו דקתני ועוד זו דמשמע ועוד זו אע"ג דליכא פי תקרה מתיר ר' יהודה משום האי טעמא אלא אי אמרת טעמיה בקמייתא משום פי תקרה מאי ועוד הא במבוי ליכא פי תקרה. לשון אחר מתני' נמי דייקא כרבה דטעמא דקמייתא משום פי תקרה הוא וה"ג אא"ב דטעמא דר"י בקמייתא משום דקסבר פי תקרה יורד וסותם ובתרייתא משום שתי מחיצות היינו דקתני ועוד זו מתיר רבי יהודה ואע"ג דליכא פי תקרה משום שתי מחיצות אלא אי אמרת קמייתא נמי משום שתי מחיצות מאי ועוד היא היא ופשיטא דמערבין. ראשון שמעתי ואית דגרסי כלישנא בתרא ומסתברא כוותייהו:

הדרן עלך כל גגות

המוצא תפילין. בשדה במקום שנאבדין: **מכניסן.** לעיר ולבית: **זוג זוג.** אחד בראש ואחד בזרוע והיינו זוג כדרך שלובשן בחול וחוזר תמיד ומכניסן זוג אחר זוג עד שיכלו: **שנים שנים.** זוג בראש וזוג בזרוע ובגמרא [ע"ב] בעי טעמא מאי ניהו: **בישנות.** שניכר הקשר העשוי כמין שדי דודאי תפילין הן ויש בהן קדושה ואסור להניחן בבזיון: **אבל בחדשות פטור.** מלהכניסן דילמא קמיע הן בעלמא ואין בהן קדושה אלא בנעשים כהלכתן והיינו לשמן הלכך לא מחללינן שבתא עלייהו: **לבתים.** קשרים קשרים הרבה תפילין בכל קשר. ובגמ' [צז.] מפרש מאי לבתים ומאי כריכות: **מחשיך עליהן.** ימתין עד שתחשך וישב שם וישמרם ולכשתחשך יטלם יחד ובגמ' [שם] פריך וליעיילינהו זוג זוג:

ובסכנה

ושמואל אמר הלכה כרבי יהודה. בסמוך מוקי לה בנפרצה לכרמלית ונראה דהלכתא כרב באיסורי ואפי' בנפרצה לכרמלית הלכה כרבי יוסי דמחמיר והיכא דאיתנהו למחיצות אפילו ר' יוסי מודה דאמר שבת הואיל והותרה הותרה כדאמרי' (ג) פ' קמא (דף יז.): **איתיביה** יתר על כן. פריך מברייתא משום דממתניתין דקתני ועוד א"ר יהודה מערבין במבוי המפולש לא שמעינן ברשות הרבים גמורה:

הדרן עלך כל גגות

המוצא תפילין. הך פירקא במסכת שבת ה"ל למיתני גבי הוצאות אלא משום דקתני סיפא רבי יהודה אומר נותן אדם לחבירו וחבירו לחבירו ואפילו חוץ לתחום ועוד משום דקתני בסוף פרקין רבי שמעון אומר כל מקום שהתירו לך חכמים משלך נתנו לך ומפרש בגמ' דקאי אסוף מי שהוציאוהו: **מכניסן** זוג זוג. בספ"ק דביצה (דף טו.) מוכח דאיירי דלא מינטרי מחמת כלבי אבל מינטרי מחמת כלבי אע"ג דלא מינטרי מחמת גנבי לא: **אבל** בחדשות פטור. איסור נמי איכא דלקמן (צז.) תניא אוסר בחדשות:

לימא

מסורת הש"ס

א) לעיל צג. סוכה יח., ב) לעיל מו: פא., ג) [לעיל פא:], ד) שבת ו. וקיז. לעיל ו. יב: כב. נט:, ה) שבת סב. ביצה טו., ו) [עי' תוספות לקמן צז. ד"ה מלאן], ז) בס"א: דאמרת, ח) [לעיל פא:],

* * *

מוסף רש"י

סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין. שתי דפנות יש לה כהלכתה לאורכה ועשויה כמבוי, ובדופן שלישית ורביעית קבועין עמודים לקרני הזויות ויש להם טפח (לעיל צג.) או: כגון אגר המוקפת אכסדרה וסיכך באוירה של אגר וסמך הסכך על שפת קירוי של אכסדרה ואין מחיצות פנימיות מועילות לסוכה, דיש בתקרת האכסדרה יותר מארבע אמות, אבל לצד הסוכה יש לאכסדרה פצימין, עמודין כמין חלונות, וביניהם פחות פחות משלשה, כשרה. דאמרינן בהו לבוד (סוכה יח.). **במה דברים אמורים.** דאין מערבין לו לאדם אלא לדעתו שנתרצה, בעירובי תחומין. דשמא חוב הוא לו להפסיד אלפים למזרח על מנת להשתכר באלפים למערב (לעיל מו:) שמפסיד לצד האחר ושמא אין נוח לו (לעיל פא:). **אבל בעירובי חצירות.** אין שם הפסד אלא ריוח (לעיל מו:). **ואין חבין לאדם שלא בפניו.** אין אדם יכול ליעשות שלוחו שלא מדעתו לדבר שהוא חובה או הפסד (קדושין כג.) ואין אדם נעשה שליח לחבירו שלא מדעתו להפסידו, אבל להרויחו אנן סהדי דניחא ליה לפיכך זכין ואין חבין (חולין פג.). **אפילו במבוי שניטל קורתו.** בשבת, דמיקל בה ר' יהודה ואמר מותרין לאותו שבת (לעיל פא:). **בעירובין אמרתי לך.** כל היכא דאיירי בהלכות קניית עירוב (שם). **יתר על כן אמר ר' יהודה.** לעיל מיניה איירי בבונה עלייה מבית לבית שבשני צידי רה"ר וכן גשרים המפולשין לרה"ר, דשרי ר' יהודה לטלטולי תותיה משום פי תקרה יורד וסותם, וקאמר בברייתא יתר על כן אפילו היכא דליכא פי תקרה, הואיל ואיכא שתי מחיצות מעלייתא, מחיצת הבית מכאן ומחיצת בית השני מכאן, סגי בתקנתא פורתא (לעיל ו.).

הדרן עלך כל גגות

המוצא תפילין. בשבת, בשוק או בדרך, **מכניסן.** לעיל דרך מלבוש, **זוג זוג.** כדרך שהוא לובש בחול, אחד בראש ואחד בזרוע ומולכן וחוזר ומניח זוג אחר ומכניסן וכן כולן (שבת סב. וכעי"ז ביצה טו.). **תפילין** של ראש ושל זרוע קרי זוג זוג (ביצה שם).

* * *

רבינו חננאל

קורה [ד'] מתיר ברחבה. פי' כשמניחה על גבי פסין, ומותר לטלטל ברוחבה הסמוכה לו לביתו. ורב נחמן אמר קורה ד', ואם תלויה או עומדת, מתיר במים. כלומר באילו חלוקות המים כמחיצה בתוך המים, לפיכך מותר לו למלאות מים ולהכניסו לביתו. כמאן אמרה לשמעתייהו. **ופרשינן** לההוא לישנא דאמרי' בי' פליגי הני כרב דאמ' בעשר אמרינן פי תיקרה יורד וסותם. קורה חזינן לה כאילו פי[ה] במקום פי תקרה זו אינה מתרת. אבל לשמואל דלית ליה פי תיקרה יורד וסותם גם קורה זו אינה מתרת דמחיצה מעליא בעי. **ולההוא לישנא** דא' ביתר מי' פליגי, אבל בי' דברי הכל אית להו פי תקרה יורד וסותם, האי תקרה כפי תקרה דמי, ולדברי הכל שרי. נימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל פליגי. דאיתמר סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין. כגון אבני בניין היוצאות מן הכותל אחת למעלה מחבירתה, וביניהן

רבינו חננאל (המשך)

חלל לקבל אחרת כשרה. שאילו הפצימין כמו מחיצה הן. אין לה פצימין, אביי אמר פי תקרה יורד וסותם כרב, רבא אמר פסולה כשמואל. **ודחינן** אליבא דשמואל כולי עלמ' לא פליגי, דלא חד מינייהו אמר כוותיה דהא לית הילכתא כוותיה. כי פליגי אליבא דרב, אביי כרב. **רבא** אמר עד כאן לא אמר רב התם אלא משום דהני תלת מחיצתא וקירויה כולהו לאכסדרה עבידן, אבל הכא גבי סוכה דמחיצתא לבתין עבידי ולאו להאי סוכה עבידי אפילו רב מודה דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם. **איבעיא להו ר' יוסי לאסור או להתיר** קא בעי. ואסיקנא רב ששת ור' יוחנן אמרי לאסור. תניא נמי הכי ר' יוסי אומר הואיל ואסורין לעתיד אסורין נמי לאותה שבת. **רב אמר הלכה כר' יוסי, ושמואל אמר הלכה כר' יהוד'.** ומי אמר שמואל הלכה כר' יהוד' בהא, והאמר רב יהוד' אמר שמואל כל מקום ששנה ר' יהוד' בעירובין הלכה כמותו, ואוקימנא להא דתנן א"ר יהוד' במה דברים אמורים בעירובי תחומין אבל בעירובי חצירות מערבין לאדם לדעתו ושלא לדעתו, שזכין לו לאדם שלא לפניו, ואין חבין לו [אלא בפניו]. וא"ל רב (האנא) [חנא] בגדתא לרב, אמר שמואל הלכה כר' יהוד' אפילו במבוי שנטלה קורתו או לחייו. ואמר ליה בעירובין א' ולא במחיצות. ופרקינן בשנפרץ לכרמלית הילכתא כוותיה, אבל בשנפרץ לרשות הרבים אפילו שמואל לא אמר הילכתא כוותיה. וקיימא לן כרב דאמר הילכתא כר' יוסי. **הבונה עלייה על גבי שתי בתים וכו'.** דייקא מתני' דטעמא דר' יהוד' משום דפי תיקרה יורד וסותם, ולא משום דב' מחיצות דאורייתא הם, ור' יהוד' תרתי אית ליה, אית ליה פי תיקרה יורד וסותם מיהא, ואית ליה ב' מחיצות דאורייתא, מיהא דתניא יתר על כן אמר ר' יהוד' מי שיש ב' בתים בב' כו'. אמר רב אשי מתני' נמי דיקא. דקתני ועוד אמר ר' יהוד' מערבין במבוי המפולש. אמרינן, בשלמא רישא פי תיקרה יורד וסותם, וסיפא שתי מחיצות, היינו דקתני ועוד. [אלא] אי אמרת אידי ואידי שתי מחיצות, ניערבינהו וניתנינהו או ניתי חדא ש"מ. הדרן עלך כל גגות העיר המוציא תפילין מכניסן זוג זוג כו'.

עין משפט נר מצוה

בג א ב מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה לד סמג עשין א טור ש"ע א"ח סי' שפא ס"ב וסי' שסה סעיף ז:

בד ג מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה יח סמג שם טוש"ע א"ח סי' שנד סעיף א:

א ד מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה כג סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סי' שא סעיף מב:

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' איתמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כר' יוסי: (ב) רש"י ד"ה אי אמרת בשלמא וכו' בקמייתא משום וכו' דקתני ועוד דמשמע כצ"ל ותיבת זו נמחק: (ג) תוס' ד"ה ושמואל וכו' כדאמרינן סוף פרק קמא:

* * *

גליון הש"ס

גמ' איתיביה אביי יתר על כן. עיין לעיל דף פו ע"א תוס' ד"ה קורה ארבעה: שם א"ל מהחיא אין. כתובות דף נב ע"ב שבועות דף לג ע"ב: